

The text is overlaid on a blue background with a pattern of yellow stars, resembling the European Union flag.

EUROPEAN REFORMS BULLETIN 2020 No1

European Reforms Bulletin

2020

scientific peer-reviewed journal

No. 1

Founded and edited by Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité).

Tel.: +352661261668

e-mail: bulletin@email.lu

http://cers.eu.pn/bulletin.html

Editorial board: Yeskov S. (D.Sc., Assoc. Prof., Luxembourg, editor-in-chief), Zaiets O. (PhD, Assoc. Prof., Luxembourg, deputy editor), Dymarskii I. (D.Sc., Prof., Russian Federation), Kaluzhnyi R. (D.Sc., Prof., Ukraine), Karchevskiy N. (D.Sc., Prof., Ukraine), Korystin O. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kretova A. (PhD, Russian Federation), Nedodaieva N. (D.Sc., Prof., Israel), Rozovskiy B. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zablodska I. (D.Sc., Prof., Ukraine).

European Reforms Bulletin is an international, multilingual (English, Ukrainian, Russian), scholarly, peer-reviewed journal, which aims to publish the highest quality research material, both practical and theoretical, and appeal to a wide audience. It is an official bulletin of the Centre for European Reforms Studies and is published 4 times a year (quarterly). It includes articles related to legal and economic issues of reforms in European Union and Europe-oriented countries, including efficiency and experience of these reforms, comparative studies on all disciplines of law, cross-disciplinary legal and economic studies, and also educational issues. It welcomes manuscripts from all over the world, in particular from countries which made European choice recently. It accepts articles from professional academics, researchers, experts, practitioners and PhD students.

Responsibility for the accuracy of bibliographic citations, quotations, data, facts, private names, enterprises, organizations, institutions and government bodies titles, geographical locations etc. lies entirely with authors. All the articles are published in author's edition. Authors must accept full responsibility for the factual accuracy of the data presented and should obtain any authorization necessary for publication. The editorial board and the Centre for European Reforms Studies do not always share the views and thoughts expressed in the articles.

The editorial board reserves the right to refuse any material for publication and advises that authors should retain copies of submitted manuscripts and correspondence as material cannot be returned. Final decision about acceptance or rejection rests with the editor-in-chief and editorial board. By submitting an article for publication author declares that the submitted work is original and not being considered elsewhere for publication and has not been published before.

Recommended for publication by the Centre for European Reforms Studies (protocol of the general meeting No. 03 07.04.2020)

© European Reforms Bulletin, 2020

© Authors of articles, 2020

Table of contents

Baadzhi N.A. Principles of Administrative Reasoning in the Activities of Public Administration Bodies: Analysis of Scientific Investigation	2
Bibik I. Foreign Experience in preventing crimes Against Human Life and Helth Committed by Minors in the Black Sea Region of Ukraine	8
Gorbanov I.N. Mobile Pphone (Smartphone) is a Source of Criminalistics Information	15
Haran O.V. On the Question of Administrative Procedure	21
Hrytenko O.A. Ratio of Early Parole and Substitution of Punishments for Other Milder Ones: Problems and Tendencies of Legislation Improvement	27
Izbash E.S. Proving and Evidence in Proceedings in Cases on Administrative Offenses	32
Lisohor Y.B. Customs Inspection of Goods and Vehicles for Commercial Purpose as a Form of Customs Control in the System of Customs Law of Ukraine	37
Prokhorenko M.M. Legal support for the defense reform in Ukraine	40
Starinets E.A. Relief from Criminal Responsibility Under Part 4 of art. 212 of the Criminal Code of Ukraine: Some Theoretical and Lagislative Problems	48
Synyshyn O.R. Application of Administrative and Legal Method for Integrated Understanding of Functional Nature Prosecutor Bodies: Issues of Theory	53
Teteriatnyk H.K. Legal Regime: Certain Theoretical and Methodological Aspects	59
Tsekhan D.M. Operational-research Crime in Prison: A Contentual-Structural Analysis	65
Veselova L.U. Administrative Legal Status of Cybersecurity Entities in Ukraine	70
Vykhodets Y.O. Legislation of Legal Regulation of the USE of Special Technical Means of Miscellaneous Obtaining of Information in Conduct of Miscellaneous Diseases	75

LEGAL REGIME: CERTAIN THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS

Hanna K. Teteriatnyk

Odesa State University of Internal Affairs, Odesa, Ukraine

e-mail: roksolanna@ukr.net

Abstract. The article investigates theoretical and methodological approaches to the study of the legal regime. The author analyzes different opinions of scholars to understanding the content and nature of the legal regime. The article focuses on the aspects of category, a variety of research methods that make possible the selection and description of the various aspects, elements, concepts, its essential substantive content. Possibilities of application of synergetic approach using Trinitarian-synergetic models of legal regimes, which allows to investigate multi-mega-, macro - and micro-levels, to define the regularities of their changes and development.

Keywords: legal regime, legal regulation, theory, methodology, synergy, Trinitarian-a synergetic model.

Постановка проблеми. Досить велика кількість сучасних правових досліджень присвячена питанням правових режимів. Теоретико-методологічні аспекти цієї категорії розглядалися у роботах багатьох вітчизняних та іноземних вчених: С. С. Алексєєва, Б. Я. Бляхмана, П.П. Богуцького, В. В. Кожевникова, С. О. Косака, С. О. Кузніченка, М. І. Матусова, А. В. Малька, Т. П. Мінки, Л. О. Морозової, О.Ф. Скакун, Н. П. Харченко та багатьох інших вчених.

Водночас, на теоретичному та законодавчому рівнях відсутній єдиний підхід до розуміння цього інституту, феномену [1, с. 9], його складових. Без сумніву, це поняття є багатоаспектним та міжгалузевим, що привертає увагу широкого кола вчених та вимагає застосування широкого методологічного інструментарію до його пізнання.

Як справедливо зазначають вчені, цілісна концепція правового режиму має важливе теоретичне і практичне значення, оскільки дозволяє науці побачити глибину і можливості як правового регулювання, так і права в цілому, він є ланкою, що з'єднує нормативні акти та правозастосовну практику [2, с. 32 – 33], обумовлює (за окремими концепціями) поділ права на галузі, визначає перспективи розвитку правової системи загалом, окремих галузей права та вирішення окремих правових питань, зокрема.

Метою статті є досягнення наукового результату у вигляді теоретично обґрунтованих положень щодо окремих теоретико-методологічних аспектів правового режиму.

Виклад основного матеріалу. При зверненні до етимології поняття правовий режим у загальному вигляді окремі вчені виділяють два основних аспекти: режим як спосіб існування певного об'єкта (реально існуюча сукупність певних параметрів того чи іншого об'єкта) та як шлях досягнення відповідного способу існування (сукупність правил, способів, методів, спрямованих на досягнення зазначених параметрів об'єкта). Таким чином, встановлення правового режиму є необхідним для досягнення певного соціального результату (ефекту або стану), досягти який законодавець прагне, застосовуючи оптимальні способи та засоби. Метою досягнення такого результату може бути розвиток, зміна, охорона або припинення певного правового стану. Правовий режим, з одного боку, виступає регулятором певного правового стану, а з іншого – сам є певним правовим станом. Це означає, що правовий режим завжди є певним станом, однак не кожен правовий стан є правовим режимом [3, с. 39 – 46].

Радянський вчений С. С. Алексєєв під правовим режимом розумів порядок регулювання, що виражений у комплексі правових засобів, які характеризуються особливим угрупованням взаємодіючих між собою дозволів, заборон та позитивних зобов'язань, до того ж таких, що створюють особливий напрям регулювання [4, с. 185]. Автор розглядає поняття через комплекс правових засобів та спрямованість регулювання. У більш пізніх працях вчений звертає увагу на ще одну важливу характеристику правового режиму – ступінь жорсткості юридичного регулювання та наявність визначених обмежень та пільг [5, с. 244]. Схожої думки дотримується Б. Я. Бляхман, який визначає правовий режим як порядок регулювання, який виражається у комплексі правових засобів, які характеризують особливе поєднання дозволів, заборон, а також позитивних зобов'язань, які створюють особливу напруженість регулювання [6, с. 16].

Включення до визначення правового режиму ступеню жорсткості правових заборон, «напруженості» регулювання відіграє важливу роль в контексті дослідження надзвичайних правових режимів, адже при визначенні правових засобів їх забезпечення перманентним є питання балансу обмежень та забезпечення прав учасників правовідносин.

Друга група вчених: М. І. Матузов, А. В. Малько, С. О. Косак розглядають правовий режим як особливий порядок правового регулювання, що виражається поєднанням юридичних засобів, створюючи бажаний соціальний стан і конкретний ступінь сприятливості або несприятливості для задоволення інтересів суб'єкта права [7, с. 19; 8, с. 8]. З. М. Юдін зазначає, що певний правовий режим є особливим правовим середовищем щодо регулювання соціальної діяльності суб'єктів, особливі умови існування права у тій чи іншій соціальній обстановці, ситуації, він поєднує діяльні ознаки поведінково-комунікативного існування суб'єктів (відносин між суб'єктами) зі способами нормативно-регулятивного впливу на їхню поведінку і досягнення визначеної самими суб'єктами або ж публічною владою мети» [9, с. 8].

Прибічники третьої групи акцентують увагу саме на результаті дії правового режиму. Л. О. Морозова визначає правовий режим як результат регулятивного впливу на суспільні відносини систем юридичних засобів, принадний конкретній галузі права, які забезпечують нормальне функціонування зазначеного комплексу суспільних відносин [10, с. 123]. На нашу думку, у запропонованому понятті закладено надто звужене трактування правового режиму з віднесенням його лише до конкретної галузі права. Скоріше, авторка характеризує різновид правового режиму – галузевий. Водночас, слід відзначити, що запропонований Л. О. Морозовою підхід до визначення правового режиму є досить цікавим з точки зору методології вивчення цього феномену. О. Ф. Скакун виділяє правовий режим галузі права, під яким розуміється соціальний порядок, який визначається співвідношенням правових засобів, які його забезпечують [11, с. 363 – 364].

Т. П. Мінка визначає правовий режим як зовнішній прояв (правову форму) правового регулювання у певній сфері суспільного життя, що відображає динаміку правовідносин, яка досягається шляхом трансформації всіх елементів правового впливу: як правових засобів, так й інших правових явищ (правосвідомості, правової культури тощо) [12, с. 127]. Вчена розглядає правовий режим і надає визначення через правову форму правового регулювання, звертаючи увагу на динамічність правовідносин та наявність супутніх факторів, що впливають на правовий режим, підкреслює кореляційні зв'язки між елементами правового режиму. Зазначене відіграє важливу роль при використанні комплексного та інформаційно-психологічного підходу до визначення поняття. Адже фокусування сприйняття правового режиму виключно через правові засоби звужує його розуміння, розкриваючи лише статичну складову. А переведення акценту на об'єкт регулювання – динамічну. Водночас, поєднання динамічної та статичної складових цього поняття дозволяє розглядати його у системному розвитку.

Д. М. Бахрах вказує, що правовий режим є системою норм права, яка регулює людську діяльність, відносини між людьми щодо певних об'єктів [13, с. 223]. Таким чином, вчений використовує прагматичний підхід до визначення, у якому зміст зміщується з інструментарію регулювання суспільних відносин на людську діяльність.

Професор С. О. Кузнichenko зазначає, що об'єкт правового режиму – локалізований у просторі та часі фрагмент суспільних відносин щодо певного предмета навколишнього світу, що характеризується якісною певністю змісту й стабільним складом суб'єктів. При цьому вчений підкреслює, що об'єктом правового режиму як системи регулятивних правових засобів, є саме правовідносини – діяльність людей (суб'єктів права) [1, с. 57 – 58].

У сучасній методології дослідження правових режимів застосовується телеологічний підхід, як змістовна характеристика стану реалізації нормативних установлень, затребуваності правових способів задоволення потреб та інтересів учасників правових взаємодій (реалістичне або функціональне розуміння) [14, с. 15 – 20]. Оцінка ефективності правового режиму за схемою «мета-результат», які досягаються правовими засобами, створюють підґрунтя для з'ясування його «життєспроможності» та пошуку оптимального комбінування правових засобів, що забезпечують відповідність реального результату меті правового режиму. Правові режими, забезпечуючи стабільність функціонування певної сфери правовідносин, за правовими засобами мають бути адаптивними до змін. Швидка адаптивність правових засобів, забезпечує стабільність правового режиму в цілому. З урахуванням зазначеного, підтримуємо думку вчених, які підходять інтегровано до визначення правового режиму, поєднуючи динамічний та статичний аспекти його визначення. Система регулятивного впливу становить комплекс юридичних засобів, супідлеглих в межах правової галузі з відповідним методом правового регулювання (динамічний аспект), а результат регулюючого впливу – досягнутий рівень урегульованості суспільних відносин, проявляється у визначеному положенні суб'єктів (об'єктів) права (статичний аспект) [3, с. 31]. Для розуміння правових режимів важливими є такі умови, як час, простір, коло осіб, на яких він розповсюджується, та які наповнюють його конкретним змістом відповідно до тих соціальних процесів, які відбуваються у відповідний час та конкретному місці [1, с. 57 – 58]. Цим визначається більша стабільність правових режимів порівняно із правовими механізмами, які швидше та динамічніше змінюються під впливом правозастосовної практики.

Динамічний аспект правового режиму дозволяє розглянути розвиток юридичних засобів регулювання щодо одного й того ж об'єкту суспільних відносин (їх змінюваність, причини застосування одних та відмови від інших). Статичний – стабільність правового режиму з огляду на його ефективність. Кореляційні зв'язки між зазначеними характеристиками дають можливість до застосування синергетичного підходу при аналізі різних правових режимів.

Цілісний опис правових категорій та явищ стає все більш проблематичним поза синергетичними принципами відкритості, ієрархічності, когерентності. Використання інструментарію цього підходу створює методологічне підґрунтя для дослідження певних закономірностей розвитку, змінюваності правових режимів. Наприклад, у точці біфуркації відбувається зародження надзвичайних правових режимів: наявні правові засоби не можуть забезпечити ефективне регулювання суспільних відносин, тому вимагається закріплення інших засобів, спрямованих на забезпечення статичності таких відносин.

Не менш перспективним у дослідженні правових режимів є тринітарний підхід з орієнтацією на синергетичні принципи [3, с. 228], на підставі яких ученими пропонується тринітарно-синергетична модель правового режиму, з поділом на мега-, макро-, мікрорівні з позицій таких концептуальних підходів, як нормативний, ненормативний, реалістичний, що відповідає принципу додатковості синергетичних систем [3, с. 227 – 228]. Пропонована модель правових режимів поки що не є достатньо поширеною та дослідженою у наукових колах, однак, на наше переконання, створює сучасне методологічне підґрунтя для їх дослідження.

На мегарівні правовий режим автори моделі пропонують розглядати у ненормативному його розумінні як направленість, переважаючі тенденції розвитку правового регулювання, обумовлені сукупністю очікування суспільства, установками розвитку суспільних відносин, які включають моральні орієнтири, традиції, політичні передумови, юридичні засоби [3, с. 228 – 229]. Таким чином, на мегарівні правовий режим відображає соціальні, політичні, правові пріоритети суспільства і водночас створює базис для формування і функціонування правових режимів в окремих суспільних відносинах.

Макрорівень характеризується у більш традиційному підході до правового режиму, як особливого порядку правового регулювання суспільних відносин, що складається із сукупності юридичних засобів, та відрізняється їх певним поєднанням [3, с. 230].

На мікрорівні правовий режим описується на підставі реалістичного підходу до розуміння правових режимів, тобто визначає реальний стан та значення нормативно встановлених комплексів правових засобів, їх реальної дії, використання або невикористання у тому чи іншому ступені в правовій діяльності суб'єктів права при регулюванні суспільних відносин [3, с. 231].

На наше переконання, опис тринітарно-синергетичної моделі навіть у межах наукової статті став би неповним без звернення до окремих категорій синергетики, які використовуються у цій частині дослідження. Слід зауважити, що когерентність у розглядається, як така узгодженість взаємодії елементів, яка проявляється в масштабі всієї системи [15]. Тобто між елементами кожного з рівнів існують кореляційні зв'язки, які впливають на функціонування системи певного рівня, що своєю чергою, створює кореляційні зв'язки між самими рівнями моделі.

Важливою характеристикою є ієрархічність, яка полягає у тому, що кожен з рівнів такої системи, яка складає органічну єдність є необхідною умовою для існування і, певною мірою, розвитку наступного. У той же час, кожен з рівнів має власну «природу» і є відносно самостійним [16, с. 16].

Нелінійність такої моделі полягає у тому, що для неї характерною є альтернативність вибору шляхів розвитку, їх багатоваріативність [16, с. 17]. При характеристиці цієї ознаки тринітарно-синергетичної моделі може виявлятися певна діалектична протилежність. З одного боку, ефективність правового режиму полягає у забезпеченні стабільності суспільних відносин на певному рівні. З іншого – саме нелінійність є детермінантою еволюції правових режимів, адже «поведінка системи в різний час буде визначатися різними законами». Таким чином, при зміні одного з елементів або його неефективності з урахуванням характеру нелінійності та завдяки характерній для права дисплативності (здатності до самоорганізації системи) можуть бути утворені не просто інші засоби правового регулювання, а з урахуванням вищеописаних елементів моделі, правові режими.

Спробуємо на прикладі продемонструвати описаний підхід. У розділі IX-І КПК України «Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції». У зазначеній нормі йдеться мінімально про наступні правові режими: правовий режим досудового розслідування, надзвичайний, воєнний стан як особливий правовий режим, район проведення АТО – особливий режим проведення АТО та відповідних територій.

В. М. Трофименко у дисертаційному дослідженні, присвяченому питанням уніфікації та диференціації процесуальної форми зазначає: «...сучасні реалії проведення на Сході України антитерористичної операції обумовили необхідність унормування істотних особливостей досудового розслідування, що здійснюється в районі її проведення, створення гнучких механізмів процесуальної

форми, які дозволяють ефективно застосовувати заходи забезпечення кримінального провадження та проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) на цій території. Здійснення антитерористичної операції потребує введення особливого правового режиму, який, зокрема, знаходить прояв і у встановлених особливостях порядку кримінального провадження щодо злочинів, учинених на вказаній території. Адже правові режими включають у себе набір методів і типів правового регулювання. Порівняно з юридичними процедурами правові режими характеризуються більшою статичністю, оскільки спрямовані на закріплення того чи іншого статусу суспільних відносин» [17, с. 217]. В. М. Трофименко у контексті предмету свого дослідження обґрунтовує виділення такого критерію диференціації процесуальної форми (яка, у свою чергу, є правовим режимом здійснення кримінального провадження), як кримінологічний, зазначаючи, що досягнення відповідної криміногенної ситуації (зміна правового режиму) обумовлює особливий порядок кримінального провадження [17, с. 216 – 217]. Хоча ми частково не погоджуємося з автором щодо звуженого виділення для диференціації цього порядку провадження його обумовленістю лише кримінологічним критерієм, в цілому, зазначений приклад демонструє динамічне функціонування, а також вищеописані ієрархічність, нелінійність та когерентність тринітарно-синергетичної моделі правових режимів. Адже у точці біфуркації (зміни) системи колективні перемінні, при безпосередній взаємодії мега- та мікрорівня створюють нові параметри порядку оновленого макрорівня [3, с. 235].

Мегарівень правового режиму демонструє визначене Конституцією України право держави вводити надзвичайний, воєнний стан відповідними законами, які передбачають особливий правовий режим, реалізація якого пов'язана зі специфічним механізмом та засобами правового регулювання та характеризується більш широкими дискреційними повноваженнями окремих державних органів, та можливостями щодо обмеження прав громадян.

Макрорівень характеризованого правового режиму лежить, як в площині зазначених надзвичайних або особливих правових режимів, відповідно до спеціальних законів, так і в площині правових режимів, визначених кримінальним процесуальним законодавством.

Мікрорівень визначає реальну можливість ефективного виконання завдань кримінального провадження, дієвість наявних за таких режимів правових засобів та гарантій для учасників провадження.

Важливим для методології дослідження правових режимів з використанням тринітарно-синергетичної моделі, на наше переконання, є використання «ефекту дуальності». Він полягає у тому, що у низці випадків одні й ті ж фактори на одному з рівнів цієї моделі правового режиму можуть сприяти конструктивному вирішенню проблеми, а на іншому характеризуватися деструктивними проявами. Якщо джерело «ефекту дуальності» знаходиться на макрорівні, а протиріччя проявляється між мікрорівнем та мегарівнем, то це актуалізує вдосконалення макрорівня [3, с. 245 – 246].

Цю модель ми можемо продемонструвати на вищенаведеному прикладі щодо правового режиму кримінального провадження в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції. У пояснювальній записці законопроекту, який було взято за основу Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції» № 1631-VII від 12.08.2014 обґрунтовуються детермінанти прийняття цього нормативного акту, серед яких: ескалація тероризму та сепаратизму, що загрожує національним інтересам держави та суспільства, а також територіальній цілісності держави, істотне підвищення на Донбасі кількості злочинів, як загально кримінальної так і екстремістської спрямованості, ускладнення розслідування через пряму військову протидію з боку екстремістів, а також розширення застосування непрямих (завуальованих) форм протидії розслідуванню, неможливість або ускладненість виконання судами своїх повноважень та ін. [18]. Тобто протиріччя між мегарівнем (негативні зміни у здійсненні правового регулювання на певних територіях внаслідок низки факторів внутрішнього та зовнішнього характеру) та мікрорівнем (фактична неможливість виконувати повноваження слідчими суддями в окремих кримінальних провадженнях) у зазначеному випадку як деструктивні чинники відповідно до «ефекту дуальності» стали конструктивним підґрунтям для розвитку правового режиму на макрорівні (нормативне врегулювання).

Таким чином, у практичному аспекті динамічні можливості сприяють визначенню стану правової «атмосфери» на різних рівнях пропонованої моделі конструюванню актуального стану правового режиму та прогнозуванню можливих змін [3, с. 258], пошуку оптимальних шляхів регулювання певної галузі суспільних відносин.

Висновки. З вище проаналізованих визначень, при наданні яких вченими використовуються різні методологічні підходи, можна виділити наступні елементи правових режимів: механізм правового регулювання, у якому засоби правового регулювання мають специфічне поєднання; цілі правового

режиму; суб'єкти та їх правовий статус; об'єкти правового режиму; система гарантій; відповідні умови (час, простір тощо).

Учені виділяють також наступні характеристики правового режиму, які виокремлюють цю категорію з числа суміжних: специфічна мета – створення особливого порядку правового регулювання, який відзначається специфічністю поєднання правових засобів та заходів для створення умов для задоволення потреб суб'єктів права; системний характер (правовий режим є елементом правового регулювання і водночас сам є системним утворенням, яке характеризується логічністю побудови, цільністю, цілеспрямованістю, логікою тощо); комплексний характер, який виявляється у поєднанні юридичних засобів. Крім того, правові режими характеризуються динамічною та статичною складовими. Ми також прихильні виділити матеріальну та процесуальну складові правового режиму. При цьому матеріальною складовою виступатимуть юридичні засоби, закріплені у нормах права, а процесуальною (процедурною) складовою – порядок застосування цих засобів, втілений через правові статуси суб'єктів, системне поєднання дозволів та заборон, приписів, позитивних прав, юридичної відповідальності, тобто порядок та форма реалізації правових засобів.

З урахуванням міждисциплінарного та багатоаспектного характеру правових режимів перспективним вбачається комплексне використання різних методів наукового пізнання, синергетичного підходу та методологічного інструментарію, принадного для теорії відкритих систем. Актуальним для подальших наукових розвідок є дослідження рівнів правових режимів, їх класифікації та характеристики малодосліджених правових режимів (наприклад, правового режиму кримінального провадження в умовах надзвичайних правових режимів).

Reference:

1. Kuznichenko S.O. Nadzvychnyi administratyvno-pravovi rezhymy: zarubizhnyy dosvid ta ukrayins'ka model' [Emergency administrative and legal regimes: foreign experience and the Ukrainian model]: monohrafiya [manuscript]. Simferopol'. KRP «Vydavnytstvo «Krymnnavchpedderzhvydav». 2009. 500 p. (In Ukrainian).
2. Kharchenko N. P. Pravovyy rezhym: okremi zahal'noteoretychni aspekty [Legal regime: some general theoretical aspects]. Naukovyy visnyk Kherson's'koho derzhavnoho universytetu. 2016. № 2. Tom 1. P. 32 – 35. (In Ukrainian).
3. Sovremennaya teoriya pravovykh rezhimov: teoreticheskiy i otraslevoyy podkhod [Modern theory of legal regimes: theoretical and sectoral approach]: monografiya [manuscript] [Belyayev V. P., Belyayeva G. S., Dyadyun K. V.] i dr / otv. red. V. YU. Panchenko, A.A. Petrov. Krasnoyarsk : Sib. feder. un-t, 2017. 300 p. (In Russian).
4. Alekseyev S.S. Obshchiye dozvoleniya i obshchiye zaprety v sovetskom prave [General permissions and general prohibitions in Soviet law]. M.: Yurid. lit, 1989. 288 p. (In Russian).
5. Alekseyev S. S. Teoriya prava [Theory of law]. M.: Izdatel'stvo BEK, 1995. 320 p. (In Russian).
6. Blyakhman B. YA. Pravovoy rezhim v sisteme regulirovaniya sotsial'nykh otnosheniy [Legal regime in the system of regulation of social relations]. Kemerovo: Kuzbassvuzizdat, 1999. 172 p. (In Russian).
7. Matuzov N.I., Mal'ko A.V. Pravovyye rezhimy: voprosy teorii i praktiki [Legal regimes: issues of theory and practice]. Pravovedeniye. 1996. №1. P. 17-26. (In Russian).
8. Pravovyye rezhimy: obshcheteoreticheskiy i otraslevyye aspekty [Legal regimes: general theoretical and sectoral aspects] : monografiya [manuscript] / pod red. A.V. Mal'ko, I.S. Barzilovoy. M.: Izd-vo «Yurlitinform», 2012. 499 p. (In Russian).
9. Oborotov YU. M., Zaval'nyuk V. V., Dudchenko V. V. ta in. Kreatyvnist' zahal'noteoretychnoyi yurysprudentsiyi [Creativity of general theoretical jurisprudence] : monohrafiya [manuscript] / za red. YU. M. Oborotova. Odesa : Feniks, 2015. 488 p. (In Ukrainian).
10. Morozova L.A Konstitutsionnoye regulirovaniye v SSSR [Constitutional regulation in the USSR]. M.: Yurid. lit., 1985. 144 p. (In Russian).
11. Skakun O. F. Teoriya gosudarstva i prava (entsiklopedicheskiy kurs) [Theory of state and law (encyclopedia course)] : uchebnik [textbook]. Khar'kov : Espada, 2005. 840 p. (In Russian).
12. Minka T. P. Ontologichni kharakterystyky pravovoho rezhymu administratyvnoho prava [Ontological characteristics of the legal regime of administrative law]. Chasopys Kyiv's'koho universytetu prava. 2011. № 1. P. 123 – 127. (In Ukrainian).
13. Bakhrakh D.N. Administrativnoye pravo [Administrative law]: Uchebnik dlya vuzov [Textbook for universities]. M.: BEK, 1999. 368 p. (In Russian).
14. Panchenko V. YU., Pikuleva I. V. Realisticheskoye ponimaniye pravovykh rezhimov: k postanovke problem [Realistic understanding of legal regimes: to the formulation of the problem]. Aktual'nyye problemy rossiyskogo prava. 2015. № 7. P. 15 – 20. (In Russian).
15. Barantsev R. G. Immanentnyye problemy sinergetiki [Immanent problems of synergetics]. Voprosy filosofii. 2002. URL: <http://spkurdyumov.ru/philosophy/immanentnye-problemy-sinergetiki/>. (In Russian).

16. Tel'nova N. A. Osnovnyye printsiipy sinergetiki i ikh metodologicheskoye znachenije [Basic principles of synergetics and their methodological significance]. Vestnik Volgogradskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya 7: Filosofiya. Sotsiologiya i sotsial'nyye tekhnologii. 2006. № 5 (5). P. 14 – 20. (In Russian).

17. Trofymenko V. M. Teoretychni ta pravovi osnovy dyferentsiatsiyi kryminal'noho protsesu Ukrayiny [Theoretical and legal bases of differentiation of criminal process of Ukraine] : dys. ... d-ra yuryd. nauk [Doctor's thesis]: 12.00.09 / Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. Kharkiv, 2017. 437 p. (In Ukrainian).

18. Poyasnyval'na zapyska do proektu Zakonu Ukrayiny «Pro vnesennya zmin do Kryminal'noho protsesual'noho kodeksu Ukrayiny shchodo osoblyvoho rezhymu dosudovoho rozsliduvannya v umovakh voyennoho, nadzvychaynoho stanu ta u rayoni provedennya antyterorystychnoyi operatsiyi» [Explanatory note to the draft Law of Ukraine «On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine on a special regime of pre-trial investigation in martial law, state of emergency and in the area of the anti-terrorist operation»] vid 21.07.2014. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4311%D0%B0&skl=8. (In Ukrainian).

Правовой режим: отдельные теоретико-методологические аспекты

Тетерятник Анна, e-mail: roksolanna@ukr.net

Одесский государственный университет внутренних дел, г. Одесса, Украина

Аннотация. Статья посвящена исследованию теоретико-методологических подходов к изучению правового режима. Автор анализирует различные мнения ученых к пониманию содержания и сущности правового режима. Акцентируется внимание на многоаспектности категории, разнообразии методов исследования, благодаря которым возможно выделение и описание различных аспектов, элементов понятия, его значения и содержания. Рассмотрены возможности применения синергетического подхода с использованием тринитарно-синергетической модели правовых режимов, позволяющей исследовать системную связь мега-, макро- и микроуровней, определить закономерности их изменения и развития.

Ключевые слова: правовой режим, правовое регулирование, теория, методология, синергетика, тринитарно-синергетическая модель.